

Koncerndirektiv för Nykarleby stad

1. Koncerndirektivets syfte och mål

Målet med koncerndirektivet för Nykarleby stad är att säkerställa ett gemensamt synsätt för stadens koncern och att stadskoncernens gemensamma mål och fördel kan uppnås. Koncerndirektivet är ett regelverk för koncernledningen så att den kan leda stadskoncernen och stadens övriga verksamhet som en helhet med enhetliga principer.

Koncerndirektivet gäller i första hand Nykarleby stadskoncerns dottersamfund samt relationerna mellan staden och dottersamfundet. Stadens representanter ska sträva efter att man i samkommunerna och stadens intressesamfund samt i stadens övriga verksamhet iakttar principerna i stadens koncernstyrning. Speciellt gällande informationen och rapporteringen ska man förfara såsom det har beskrivits i detta direktiv.

2. Tillämpningsområde

Koncerndirektivet gäller staden och dess dottersammanslutningar samt dessas dottersammanslutningar.

Direktivet ska i tillämpliga delar även beaktas i fråga om samkommuner, intressesamfund och kommunens övriga ägande i aktiebolag. Därmed ska stadens representanter sträva efter att följa principerna i stadens koncerndirektiv också i dessa sammanslutningar.

I kommunkoncernen ingår dottersammanslutningar, där kommunen har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen. Till stadens kommunkoncern hör följande sammanslutningar där staden har bestämmande inflytande (ägarandelar per 31.12.2022).

Dottersammanslutningar:

- Nykarleby Kraftverk Ab (100 %)
- Fab Nykarleby Bostäder (96,92 %)
- Fab Ämbetshuset (78,18 %)
- Stiftelsen Juthbacka (100 %)

Intressesamfund:

Med stadens intressesamfund avses sådana sammanslutningar där stadens andel är 20 – 49,9 %.

- Nykarleby Ishall Ab (44,01 %)

Staden är medlem i följande samkommuner:

- Optima samkommun (12,95 %)
- Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur (4,83 %)
- Österbottens Förbund (3,94 %)

3. Behandling och godkännande av koncerndirektivet

Efter att koncerndirektivet fastställts av stadsfullmäktige behandlas och godkänns det vid bolagsstämman och i styrelsen för stadens dottersammanslutningar samt i motsvarande organ för övriga sammanslutningar där staden har bestämmande inflytande. Samtidigt förbinder sig dottersammanslutningarna att iaktta koncerndirektivet i sin helhet.

4. Koncerndirektivets bindande karaktär

Koncerndirektivet iakttas i koncernens dottersammanslutningar om inget annat följer av tvingande lagstiftning som gäller dem, av bolagsordning, avtal eller stadgor.

I sin ägarstyrning ska kommunen beakta de principer om jämbördigt bemötande av sammanslutningens ägare som ingår i lagstiftningen för respektive sammanslutning. Ägarstyrningen får inte skötas så att beslut eller åtgärder av sammanslutningen är ägnade att ge en enskild ägare eller någon annan obefogad fördel på bekostnad av sammanslutningen eller andra ägare (likställighetsprincipen).

Om enskilda anvisningar som baserar sig på koncerndirektivet står i konflikt med lagstiftning som gäller sammanslutningen, till exempel samfundslagstiftningen, bokföringslagen eller annan tvingande lagstiftning, iakttas den gällande lagstiftningen. Sammanslutningens ledning ska utan dröjsmål skriftligen underrätta koncernledningen om konflikten.

Koncerndirektivet ändrar inte den rättsliga ställningen eller ansvaret hos ledningen för en dottersammanslutning, intressesammanslutning eller samkommun.

5. Fördelningen av befogenheter för stadens organ och tjänsteinnehavare

Bestämmelser om koncernledningen, koncernledningens uppgifter och befogenheter ingår i stadens förvaltningsstadga.

För att underlätta det praktiska genomförandet av koncernstyrningen bildas en koncernledningsgrupp, som består av styrelseordförande, fullmäktigeordförande, stadsdirektör, ekonomidirektör, teknisk direktör. Verkställande direktörer för NKAB och Fab NB har närvarorätt. Övriga tjänsteinnehavare kan kallas vid behov. I tillämpliga delar kallas även ledningen för andra dottersammanslutningar, samägda bolag eller intressesamfund.

Stadsdirektören ansvarar för ledningen av stadens koncern. Stadsdirektören föredrar för stadsstyrelsen ärenden som gäller ordnandet av koncernstyrningen och -kontrollen.

Stadsdirektören sköter kontakterna till koncernsamfunden samt följer med och övervakar samfundens verksamhet. Stadsdirektören kan utse en annan tjänsteinnehavare inom stadens organisation att vid behov företräda denne.

6. Planering och styrning av kommunkoncernens ekonomi och investeringar

Fullmäktige sätter i budgeten upp de centrala målen för dottersammanslutningarnas verksamhet och ekonomi. De centrala målen har härletts ur kommunstrategin, med tillhörande policydokument eller motsvarande mål för ägarpolitiken, och ur sammanslutningens affärsverksamhet. Koncernledningen ska förhandla med dottersammanslutningarna om de centrala mål som sätts upp, innan målen slutligt godkänns i budgeten. Med de mål som uppställts som ett resultat av samarbetet strävar man till att säkerställa att dottersammanslutningarnas verksamhet främjar kommunkoncernens intresse som helhet. Dottersammanslutningarnas ekonomiplaner bör utgå från de mål som fullmäktige satt upp för dem. Dottersammanslutningarnas styrelser ansvarar för att ekonomin sköts på ändamålsenligt sätt. Koncernledningen strävar till att stöda uppnåendet av de uppställda målen.

Kommunkoncernens ekonomi ska planeras och skötas som en helhet. Vid koncernens finansieringsförsörjning ska stadens goda kreditvärdighet och övriga låneupptagning användas för att få volymfördelar. Inom koncernen eftersträvas att man minskar på lånekostnaderna som helhet inom koncernen. Finansierings- och placeringsverksamheten bör i övrigt vara kostnadsmedveten, ge avkastning och vara i möjligast mån riskfri.

En dottersammanslutning kan inte uppta långfristiga lån utan lov av koncernledningen. Dottersammanslutningarna ska underrätta koncernledningen om kommande finansieringsbehov.

Kommunkoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser ska beaktas i stadens bokslut, samt i mån av möjlighet i budget och ekonomiplan. Därför ska dottersammanslutningarna tillställa staden de uppgifter som staden förutsätter om dottersammanslutningarnas budgeter, verksamhets- och finansieringsplaner, investeringsprogram samt om väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer i sammanslutningarnas verksamhet, senast inom november varje år i samband med stadens budget. Dessutom ska uppgifter inlämnas bland annat om kommande koncern- och bolagsarrangemang, om betydande ändringar i nämnda sammanslutningars affärsverksamhet och verksamhetsområde samt om betydande åtaganden på det sätt som koncernledningen noggrannare har bestämt.

7. Ordnandet av koncernövervakningen och rapporteringen samt riskhanteringen

Stadens dottersammanslutningar och samkommuner ska ge stadsstyrelsen de uppgifter som behövs för bedömning av kommunkoncernens ekonomiska ställning och för beräkning av resultatet av dess verksamhet.

Koncernledningen följer upp resultatet av dottersammanslutningarnas verksamhet. Dottersammanslutningarna ska för uppföljningen i samband med bokslutet ge kommunen en rapport om hur de mål som uppställts för sammanslutningen uppnåtts, om hur verksamheten och ekonomin utvecklats samt en bedömning av riskerna i anslutning till dem. Dottersammanslutningarna bör för ändamålet ha tillräckliga system för uppföljning och mätning av ekonomin och verksamheten samt av sammanslutningens styrelse godkända handlingsdirektiv för intern kontroll och riskhantering. Risker som sannolikt kommer att realiseras ska omedelbart rapporteras till koncernledningen.

Räkenskapsperioden är ett kalenderår för de dottersammanslutningar som ingår i kommunkoncernen, om det inte finns ett särskilt skäl till att avvika från det här.

Dottersammanslutningarna ska senast den sista februari varje år tillställa kommunen uppgifter för upprättandet av koncernbokslutet. Koncernledningen ger närmare anvisningar om de uppgifter som behövs för upprättandet av koncernbokslutet, tidtabellen för upprättandet, tidsfrister för de uppgifter som ska lämnas och eventuella blankettmallar för bokslutsuppgifter och för uppgifter till verksamhetsberättelsen.

8. Tryggad rätt för stadens förtroendevalda att få upplysningar

Enligt kommunallagen har förtroendevald rätt att av stadens koncernledning få upplysningar rörande dottersammanslutningarnas verksamhet, som koncernledningen innehar, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

Den förtroendevalda får inte i sin tur överlåta åt en annan upplysning som denne fått tillgång till, eftersom uppgifterna enbart är avsedda för skötandet av uppdraget som förtroendevald.

Dottersammanslutningens vd eller styrelseordförande ansvarar för att sekretess-, informations- och kommunikationsskyldigheterna förverkligas och att förtroendevaldas rätt att få upplysningar tryggas.

9. Skyldighet att inhämta stadens förhandsuppfattning

En dottersammanslutning ska inhämta ägarens förhandsuppfattning innan beslut verkställs om ärenden som har en betydande inverkan på dottersammanslutningens eller kommunkoncernens verksamhet, ekonomiska ställning eller ansvarsförbindelser, så som:

- bildande av dottersammanslutning
- ändring av sammanslutningens verksamhetsidé, verksamhet eller juridiska strukturfrågor som till väsentliga delar avviker från de mål som satts för dottersammanslutningarna i kommunstrategin och budgeten
- styrelsens vinstutdelningsförslag till bolagsstämman
- ändring av bolagsordningen eller stadgarna
- investeringar som är betydande i förhållande till verksamheten
- investeringar som inte alls eller endast indirekt hör till den ordinarie verksamheten samt finansieringen av dem
- teckning av aktier, om inte bolaget har i uppgift att sköta köp av aktier och aktieäggande
- anskaffning, försäljning, uthyrning, överlåtelse eller pantsättning av egendom eller rättigheter (även immateriella) som är viktiga med tanke på verksamheten som är betydande i förhållande till verksamheten
- betydande upplåning och utlåning samt givande av säkerheter, borgensförbindelser eller andra betydande finansiella skyldigheter som är bindande för bolaget eller ändring av villkoren för dem
- användning av derivatinstrument. NKAB har undantag från denna bestämmelse på grund av bolagets operativa roll inom energimarknaden
- principiella eller ekonomiskt betydande avtal och vittgående ändringar i verksamheten, betydande personalpolitiska beslut
- överlåtelse av sammanslutningens egendom för konkurs eller likvidation samt inledande av saneringsförfarandeöverlåtelse

Dottersammanslutningens ordförande eller verkställande direktör ska redan när ärendet bereds informera stadsstyrelsen om följande åtgärder:

- val av verkställande direktör
- ändring av kapitalstrukturen
- val eller byte av arbetskollektivavtal för sammanslutningen.

Dottersammanslutningens styrelseordförande ansvarar för att koncernledningens uppfattning har inhämtats och att den antecknas i protokollet på det styrelsemöte där beslut fattas i ärendet.

Om ett ärende som förutsätter kommunens ståndpunkt ska avgöras av bolagsstämman, ska koncernledningen se till att stadens ståndpunkt vid behov inkluderas i det protokollsutdrag, med vilket en person befullmäktigas att representera staden på bolagsstämman.

Det slutliga beslutet och ansvaret faller alltid på sammanslutningens eget beslutsorgan, även om sammanslutningen före beslutet utrett hur staden förhåller sig.

Om det råder oklarhet om huruvida ärendet förutsätter information eller utredande av förhandsuppfattning, ska en förfrågan göras hos stadsdirektören eller en av denna förordnad person.

10. Koncernens interna tjänster

När sammanslutningarna upphandlar stödtjänster ska de ta reda på vilka tjänster staden erbjuder och om det är möjligt att ansluta sig till de tjänsteavtal som staden konkurrensutsatt.

Staden erbjuder sina dottersammanslutningar interna stödtjänster när resurserna och verksamheten gör det möjligt, om staden anser att gemensam användning ger nytta för koncernen. Staden kan också konkurrensutsätta stödtjänster för dottersammanslutningar och då är dottersammanslutningarna skyldiga att anlita dem, efter samråd.

Mellan staden och sammanslutningarna ska sådana upphandlingar samt köp och försäljning av tjänster eftersträvas att de ur total ekonomisk synpunkt blir så fördelaktiga som möjligt. I sin upphandlingsverksamhet iakttar dottersammanslutningarna stadens upphandlingsprogram och deltar i de system för samupphandling som staden fattat beslut om, efter samråd med dottersammanslutningarna.

11. Personalpolitik

De olika sammanslutningarna i koncernen ska i sin verksamhet i mån av möjlighet följa principerna för kommunens personalpolitik och kommunens avlöningsprinciper. Vid rekrytering av personal ska om möjligt interna behov av omplacering av personal inom koncernen beaktas.

12. Sammansättningen och utnämningen av styrelserna för stadens dottersammanslutningar

En viktig form av inflytande i dottersamfundens verksamhet är en lyckad utnämning av medlemmar i styrelserna och vid behov ändring av dem.

Stadsstyrelsen kan på förslag av koncernledningsgruppen och inom ramen för bolagsordningen ta ställning till styrelsernas storlekar.

Styrelsemedlemmarna har i uppdrag att främja bolagets, kommunkoncernens och alla aktieägares intresse oavsett vilken part som har utsett dem som kandidat till styrelsen. Den som väljs till styrelsen ska ha den behörighet som uppdraget förutsätter och möjlighet att använda tillräckligt med tid för att sköta uppdraget. Styrelsemedlemmar ska ha ändamålsenlig sakkunskap om verksamhetsområdet, organisationens verksamhet samt förvaltning och ledning (Kommunallagen 47 §).

Med tanke på styrelsens uppdrag och verksamhetens effektivitet är det viktigt att styrelsen består av medlemmar som har en mångsidig erfarenhet och kunskap som kompletterar varandra.

13. Extern kommunikation

Enligt kommunallagen ska kommunen informera invånarna om sin verksamhet. Informationsskyldigheten gäller hela kommunkoncernen. God förvaltning förutsätter en tillförlitlig och tillräcklig informationsverksamhet. Utifrån de uppgifter som bolaget lämnar kan aktieägarna bedöma bolagets verksamhet och fatta beslut om sitt ägande. Bolaget avgör i enlighet med sina egna behov och utgångspunkter hur och i vilken omfattning det informerar om sina ärenden till övriga intressentgrupper.

För dottersammanslutningens del ansvarar styrelsen och verkställande direktören för informationen om sammanslutningen och ordnandet av informationen.

14. Revision

Enligt 122.2 § i kommunallagen ska kommunens revisionssammanslutning väljas till revisor i kommunens dottersammanslutningar, om det inte i anslutning till ordnandet av granskningen finns grundad anledning att avvika från detta. En sådan anledning kan vara ett stort antal dottersammanslutningar. För alla stadens dottersammanslutningar ska väljas en revisor, även om sammanslutningens stadgar skulle tillåta att man väljer en verksamhetsgranskare. Ärendet bör uppmärksammas i bolagsordningen.

15. Revisionsnämnden

Revisionsnämnden utarbetar en plan för hur koncernsammanslutningarnas revision ska organiseras.

Revisionsnämnden har rätt att begära uppgifter av dottersammanslutningarna för utvärderingen av huruvida de mål som fullmäktige satt upp har nåtts och huruvida kommunkoncernens verksamhet är ordnad på ett resultatrikt sätt. Revisionsnämnden kan kalla en medlem i ett organ i en dottersammanslutning eller en anställd i sammanslutningen till nämndens möte för att bli hörd.

En medlem i revisionsnämnden får inte för utomstående röja sekretessbelagda uppgifter som han eller hon fått kännedom om.

